

HEDESELSKABETS TIDSSKRIFT

Nr. 3

1. Marts

5. Aarg.

UDGIVET AF DET DANSKE HEDESELSKAB

1944

Plej og pas Deres Haar

Et smukt, velplejet Haar er et Plus for enhver Mand. Det er let at opnaa ved Hjælp af CREMOSAN Haar Tonicum og en Smule daglig Omhu. Massér blot Hovedbunden med CREMOSAN, saa kan De ligefrem mærke, hvordan det frisker og stimulerer. Det er paa den Maade, man holder Liv i Haarets naturlige Grokraft, og samtidig kommer Haaret til at ligge blødt og smukt.

CREMOSAN

HAAR - TONICUM

Faas let fedtende eller uden Fedtstof. Pr. Flaske Kr. 3.85.

SKÆL
betyder FARE
for Haaret
Begynd med
CREMOSAN
i Tide

A/S FABRIKEN NOMA — KØBENHAVN S.

Sydvestjyske Teglværkers Salgskontor
Telefon 58 Ølgod Telefon 58

Vore anerkendte
- RØDE DRÆNRØR -
føres altid paa Lager fra 2" til 8".
Tilbud til Tjeneste.

A/S Gammelgaard Teglværk,
Skive.
Telefon 187.

Drænrør.
Røde Drænrør fra 2" - 8" al-
tid paa Lager. Forlang Tilbud.
1/8 Aalborg Teglværk.
Vesterbro 58. Telf. 24 & 305.

HØJSLEV TEGLVÆRKER A/S

leverer

PRIMA, RØDE DRAINRØR

i Størrelse fra 2 til 15 Tommer.

Indhent Tilbud.

Tlf. Højslev 3.

**Bjerringbro
Cementvarefabrik**

ved Th. Petersen
Telf. 111, Bjerringbro

Alle Δ -mærkede Rør
Imprægnerede
og utimpregnerede

Stort Lager
Altid leveringsdygtig

Røde Drænrør

indtil 16" Diameter.

A/S Hvorslev Teglværk

pr. Ulstrup.

Telefon 67 Ulstrup.

J. C. HALVORSEN

Krogsgades Cementstøberi
AARHUS

Kontor: Dannebrogsgade 20
Telf. 5019—5020

Imprægn. Cementrør, anerk. af
Autoriteterne som fuldstændig
Erstatning for glass. Lerrør.
Monierrør. Maskinstampede
Rør. Brøndringe.
Dagens billigste Pris.
— — Forlang Tilbud. — —

**Hornbæk
Cementvare-**

**og
Mørtelfabrik**

Marius Ødum

Telefon 400 Randers

Kan Δ -mærkede
Varer føres

Største Lager

Bedste Kvalitet

Forlang Tilbud

RØDE DRÆNRØR

TAGSTEN

MURSTEN

Kählers Teglværk

Korsør

Nivaagaards Teglværk.

Telf. Nivaa Nr. 9. Nivaa St.

Drænrør i alle Dimensioner
fra 2" til 15". — **Lerrør** med
og uden Muffe fra 6" til 15"

— Forlang Tilbud. —

**TJÆREBORG
CEMENTSTØBERI**

F. CHR. JENSEN

— Telefon 21 —

Imprægn. Cementrør efter In-
geniørforeningens Normer. —
Monierrør i forskellige Di-
mensioner fra 50—125 cm.
Forlang Tilbud.

Petersværk Cementvareindustri

Telefon 1055 — Nørresundby

Δ Betonrør efter dansk Ingeniørforenings Normer
Vibreerede Monierrør — — Imprægnerede Rør

Røde - 1 1/2" - 12" - Drænrør.

Forlang Tilbud.

Akts. Frederiksholms Tegl- & Kalkværker.

Vesterbrogade 12 — København V. — Central 282.

Midtjyske Teglværkers Salgskontor

Telefon Skive 1030

S. m. b. A.

Telefon Viborg 1330

Alle Størrelser i Drænrør leveres

TIPVOGNSSKINNER

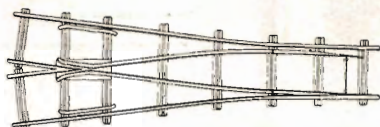

7-10-12 kg
og sværere

Skinnespiger

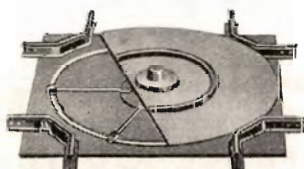
Laskebolte

Klemladebolte

Klemlader

Vigespor

Drejeskiver

Hjulsæt

Løse Hjul

Bremseklodser

Rullelejer

Koblingsdele

Pumper etc.

S. C. SØRENSEN ^{A/S}

RANDERS
Telefon 99

AALBORG
Telefon 2323

Moderne
**Spildevands-
Rensningsanlæg**

ca. 1000 Anlæg er leveret

Fabrikmæssigt fremstillede Anlæg til hele Landsbyer samt
Enkeltbygninger af
alle Arter:
Skoler,
Alderdomshjem
etc.

HELLESENS SENIOR

er en stor, stærk, paalidelig Haandlygte

HELLESENS SENIOR

giver blændende Lys Aar efter Aar med

HELLESENS

verdenskendte Tør-
element

HELLESENS SENIOR

I Regn og Blæst
uden at blinke

Absolut forefrt i Ga-
rager, Stalde, Pak-
huse og i Hjemmet

Uundværlig i Jægerhytten

**TIL ALLE SLAGS
BYGNINGER**

TAG- OG VÆGBEKLÆDNING
* * *
DANSK ETERNIT FABRIK A/S
AALBORG
SALGSKONTOR: KAMPMANNS-
GADE 2 - KØBENHAVN V.

Hotel Herring.

Telf. 21-41.

▼
Byens første Hotel.

Brug **RANDERS
REB**

A/S L. Hammerich & Co.
Specialforretning i Bygnings-
artikler. Grundlagt 1854.
Telefon Nr. 7050 (3 Linier),
Aarhus.

**Assurance-Compagniet
BALTICA A/S**

København K.

Bredgade 42.

TRÆLØSE PR. HERLUFMAGLE - TLF. SKELBY 83
Under Kontrol af Sydsjællands Planteavlsludvalg.

Rødkjærsbro Cementvarefabrik
ved I. T. BIRK . . . Telef. Rødkjærsbro 14

Fører kun Δ mærkede Varer.
Alle Arter Betonvarer til Afvanding og Kloak føres.
FORLANG TILBUD

AEROLIT
DANSK SIKKERHEDSPRÆNGSTOF

Hedeselskabets Tidsskrift

Nr. 3

1. Marts 1944

65. Aarg.

Indtrædende Medlemmer indtegnes hos Selskabets Forretningsførere. Medlemsbidraget er enten aarlig mindst 5 Kr. eller en Gang for alle mindst 100 Kr. Større Bidrag modtages gerne. Korrespondancer og Afhandlinger bedes sendt til Hedeselskabets Hovedkontor, Viborg. Tidsskriftet udgaar ca. 16 Gange aarligt og sendes uden Vederlag til Selskabets Medlemmer. Annoncer bedes sendt til Hedeselskabets Hovedkontor, Viborg. Annoncepris 25 Øre pr. mm. Oplag 12,500 Eksemplarer.

Indhold: Hedeselskabets Forretningsførere. — Douglasgran (Slutning). — En Foregangsmand. — Fra Plantningsforeningernes Arbejdsmark. — Litteratur: Forstlig Lommehaandbog. — Nye Plantagearealer. — Mindre Meddelelser. — Understøttelsesfondet for Hedeselskabets Tjenestemænd.

Hedeselskabets Forretningsførere.

Da Hedeselskabets hidtidige Forretningsfører for Arrild Distrikt, Hr. Sogneraadformand *Niels Christensen*, Fiskholm, Toftlund, paa Grund af Alder har ønsket at afgive dette Hverv, har Hr. Gaardejer *Laurits Mikkelsen*, Roost, Branderup, erklæret sig villig til at overtage Forretningsførerhvervet.

DOUGLASGRAN.

Ved Forstassistent *Vagn Johansen*.

(Slutning.)

Dyrkningsresultatet.

Ved.

Egenskaber. Det amerikanske Douglasveds udmærkede Egenskaber er godtgjort ved mange Forsøg. Det danske Douglasved er underkastet en nærmere Undersøgelse i 1926 (O. Fabricius), og Resultatet er, som det kunde ventes, at vel kan dansk Douglasved ikke konkurrere med amerikansk »Oregon Pine«, »Red Fir« eller »Yellow Fir«, men det er dog et udmærket og holdbart Ved. Vægtfylden er i lufttør Tilstand 0,56—0,60 og i absolut tør Tilstand ca. 0,46. Douglasved adskiller sig mikroskopisk fra andre Naaletræers Ved ved fine, spiralformede Vægfortykkelser i Trakeiderne (Schenk 1939). Det maa da formodes, at disse Fortykkelser er Skyld i Veddets gode Egenskaber. Endvidere

<i>Prft. IB GIESEGAARD 1 ha.</i>						<i>Prft. IC SILKEBORG 1 ha.</i>				
<i>Undersøgt</i>										
Aar.....	F 1924	F 1927	F 1929	F 1931	F 1933	F 1926	F 1929	F 1931	F 1935	F 1939
Alder	18	21	23	25	27	38	41	43	47	51
<i>Efter Hugst</i>										
Stamtal	3966	2419	1981	1558	1090	440	356	307	253	223
Diam. cm	9,8	12,4	14,0	15,7	18,0	34,0	37,7	40,0	43,3	48,0
Grundfl. m ²	29,52	29,00	30,63	30,24	27,83	40,03	39,61	38,54	37,34	40,41
Højde m	10,3	12,6	14,2	15,6	16,8	24,4	26,1	26,9	28,6	29,9
Cyl.høj m	5,9	6,8	7,5	8,0	8,5	11,5	12,2	12,5	13,1	13,6
St.formtal	0,577	0,540	0,526	0,514	0,505	0,470	0,466	0,463	0,459	0,456
Vedmasse m ³ ..	175	197	229	243	236	459	481	480	490	551
<i>Hugst</i>										
Stamtal	2456	1547	438	423	468	120	84	49	54	30
Diam. cm	7,0	9,0	11,8	12,0	13,9	24,8	28,6	33,2	41,2	32,7
Grundfl. m ² ...	9,34	9,78	4,76	4,75	7,11	5,79	5,43	4,17	7,22	2,54
Højde m	8,1	10,4	12,9	14,0	15,6	23,3	23,4	25,5	28,1	26,2
Cyl.høj m	3,4	6,2	7,2	7,7	8,5	11,0	11,1	11,9	12,9	12,2
Vedmasse m ³ ..	32	61	35	36	61	64	60	50	93	31
<i>Før Hugst</i>										
Stamtal	6422	3966	2419	1981	1558	560	440	356	307	253
Diam. cm	8,8	11,2	13,7	15,5	16,9	32,3	36,1	39,1	43,0	46,5
Grundfl. m ² ...	38,86	38,78	35,39	34,99	34,94	45,82	45,04	42,71	44,56	42,95
Højde m	9,5	11,7	13,9	15,2	16,4	24,3	25,8	26,7	28,5	29,8
Vedmasse m ³ ..	207	258	263	279	297	523	542	530	584	582
Intensitet	22	22	19	18	18	22	21	20	20	20
<i>Aarl. Tilvækst</i>										
Diam. mm	4,6	6,5	4,9	6,0		6,9	7,3	7,5	7,5	
Grundfl. m ² ...	3,09	3,20	2,18	2,35		1,67	1,55	1,51	1,40	
Højde cm	47	65	50	40		47	35	40	30	
Vedmasse m ³ ..	27,5	33,1	25,1	27,1		27,5	24,5	26,0	23,1	
pCt.....	12,7	14,3	9,9	10,1		5,5	4,8	4,9	4,3	
Gns. Udbytte m ³	11,5	13,8	15,5	16,2	17,01					

angives det, at Høstved Procenten stiger med stigende Aarringsbredde, hvilket delvis blev bekræftet ved O. Fabricius's Forsøg. Detaljerede Skemaer over Bøjningsstyrke, Trykfasthed o. s. v. vil jeg udelade og nøjes med at gengive et simpelt Skema (efter D. f. F. Bind 14), som hurtigt og let giver Indtryk af Douglassveds relative Styrke. Tallene er sat i Forhold til Pitch Pine:

	Vgtf.	Bøjn. Styrke	Brudstyrke	Haardhed Ende	Elasticitets Side grænse
<i>Thuja plicata</i>	0,31	58	60	78	44 61
<i>Ps. taxifolia</i>	0,45	97	90	93	80 93
<i>P. sitkaensis</i>	0,37	72	63	78	63 56

Om Kernerudannelsen, som sker tidlig, kan (efter Oppermann 1915

og 1922) angives, at i 35 Aars Alderen var Kernen i Procent af Diameteren uden Bark 57 % og naaede op til 70 % af Træets Højde. I 42 Aars Alderen var Tallene 64,5 % og 79 %.

Af andre Egenskaber kan nævnes, at Veddet kaster sig meget lidt, er let at forarbejde, modtager Politur smukt, har smuk Tegning og er temmeligt harpiksholdigt.

Angaaende Veddets Holdbarhed foreligger der et Forsøg (Bornebusch 1938) med Hegnspæle. De nedgravedes i 1934 og i 1937 var af 8 Pæle knækket: Ædelgran 7, Sitka 5, Rødgran 3, Lærk, Skovfyr, Eg og Douglas 0 og i 1938: Ædelgran 7, Sitka 6, Rødgran 5, Skovfyr 4, Douglas 2, Lærk og Eg 0. Forsøget viste en uventet Underlegenhed overfor Lærk.

Endvidere er der gjort Forsøg over Veddets Resistens overfor Pæleorme og -krebs (Kramp 1938). Løvtræ klarede sig bedre end Naaetræ, men af Naaetræ holdt kun Lærk og Hvidgran sig bedre end Douglas.

Lad et Citat slutte Omtalen af Egenskaberne: »Kilo für Kilo gemssen, liefert die Douglasie das stärkste Nutzholz unter allen Koniferen.« (Schenk 1939).

Anvendelsen er mangfoldig: Hustømmer, Baadebygning, Vinduesrammer, Døre, Panéler, Gulvbrædder, Havemøbler, andre Møbler, Vogntræ, Bolværk, Sveller, Ledningsmaster, Skibmaster, Dæksplanker, Papir, Brødspager, Hegnspæle o. s. v. I Amerika laver man af Savværksaffaldet foruden Papir ogsaa Terpentin. Trods alle Veddets Egenskaber og mulige Anvendelser er Prisen ret lav. Normalt gaar Douglas sammen med Rødgran, i bedste Fald til en Pris, der er 20 % højere. Det skyldes det ringe Udbud, et Marked er endnu ikke skabt. Det eneste Distrikt, Langesø, der kan udbyde større Partier (ca. 500 m³ aarligt) har da ogsaa faaet en god Pris ved Levering af Douglasplanker til Statsbanernes Jernbanevogne, nemlig omkring 60 Kr. pr. m³ netto paa Rod (1939). Det mindre Douglas kan sælges som Egepæle paa de sædvanlige Maal (1,75 m lange og over 12 cm Top) og til samme Pris 75 Øre pr. Stk. eller 14 Kr. netto paa Rod (1939). Der tillades i Træuldstræ kun 10 % Douglas. Fyr vilde kunne erstattes af en god Kvalitet Douglas, og Forbruget vilde i saa Tilfælde have meget vide Grænser.

Biprodukter.

Det eneste Biprodukt af Betydning for os er PynTEGRØNT (»Palmegran«). Prisen paa dette varierer med Modelunet, men i December Maaned vil det være praktisk at skove, da man antagelig altid vil kunne sælge noget. Det maa anses for bedre, i hvert Fald bekvemmere, at skaffe PynTEGRØNT ved Skovning end ved Klipping. For at undgaa

for megen Ulejlighed kan man f. Eks. lade Køberen bundte selv og blot nøjes med at veje hans Bundter. Det er kendt, at forbavsende Indtægter kan indtjenes pr. ha.

Barkens Garvestoffindhold er 10—13 %. Indholdet af Harpiksstoffer besværliggør Uvindingen af Garvestoffer.

I Amerika har man med stort Held tappet Douglasgraner. Endvidere har man af Skudspidser og Naale udvundet en Mannasukker »Melizitose« med en Værdi af 130—150 Dollars pr. kg. Det kan være, her er nogle uudnyttede Muligheder.

Skadelige Faktorer.

Douglasgranens Plantepatologi.

Indtil for temmelig faa Aar siden har det været hævdet om Douglasen, at den var Verdens sundeste Træart: »Die Douglasie strotzt überall von Gesundheit« (Schenk 1939). Douglasen er et blandt flere Eksempler paa Træarter, der først er kommet til Landet uden Sygdom. Før eller senere faar man altid Sygdomme med. Saaledes har vi nu i de senere Aar faaet to *Svampe*, hvoraf den ene synes alvorlig for Douglasdyrkingen. Denne er omtalt i D. S. T. 1939 af Fabritius Buchwald.

Dens Navn er *Sodskimmel* eller *Phaeocryptopus Gäumannii*. I Europa var indtil 1939 tre Hovedudbredelser: Mellemeuropa, England og Danmark. Hvorlænge Svampen har været her, kan ikke siges med Sikkerhed, men den blev i England konstateret i 1928, og i 1938 fastsloges dens Tilstedeværelse i Danmark, hvor vi maaske har haft den fra 1935. Sodskimmelen var i 1939 paavist tre Steder her i Landet: 1) Addit Skov, 2) Linaa Vesterskov, 3) Giesegaard. Det er en udpræget Naalefaldssvamp, som kun er knyttet til Douglas. De angrebne Træers Kroner bliver paafaldende aabne og naalefattige, undertiden er kun de yngste Skudgenerationer tilbage. De inficerede Naale misfarves efter et Aars Tid og gennemløber Farverne friskgrøn, smudsiggrøn, graagul til brun. Stærkt angrebne Træer kan sætte Vanris. Det sikreste Sygdomssymptom er Frugtlegerne, som findes hele Aaret. De sidder som smaa, sorte Punkter paa Naalenes Underside langs de to Spalteabningsrækker. Paa Aarsskuddets Naale kommer Frugtlegerne i Løbet af Vinteren og kan det følgende Foraar, naar Sporehusene modnes (Maj Juni), ses med det blotte Øje, idet Naalenes Underside paa dette Tidspunkt er mørkt farvet som af et Sodlag. Naar Sporehusene modnes, er de nye Skud netop kommet frem, og de inficeres omgaaende. Svampen synes at være fleraarig.

Det er baade *viridis*, *caesia* og *glauca*, der angribes. De to sidste dog mest, og indenfor de angrebne *viridis*-Bevoksninger er der stor

individuel Forskel paa Angrebets Heftighed. Dette taler for Muligheden af resistente Former. Svampen er farlig og angriber Træerne i alle Aldre og i enhver Sundhedstilstand. Farligst er Angrebet paa unge Træer (2—10 Aar), som antagelig vil dø. Tilvæksten sættes selvfølgelig kraftigst ned, naar Assimilationsorganerne ødelægges. Bekæmpelsesmulighederne er smaa. I Planteskolen kan man sprøjte med Bordeaux-Vædske i Maj, Juni, før Sporene spredes, men i Skoven vil dette ikke kunne overkommes undtagen for meget smaa Kulturer. Den eneste Løsning er ved Forsøg at finde en resistent Form. Først Iagttagelser fra en længere Aarrække kan redegøre for Svampens Forhold overfor Klima, Standplads o. s. v. For Øjeblikket imødeses dens videre Hærgen med Ængstelse.

Den anden Svamp, som i nyeste Tid er dukket op, er *Rhabdocline pseudotsugae*. (Ferdinandsen og C. A. Jørgensen 1938—39). Man havde en Anelse om, at Svampen var paa Vej (set i Skotland 1926) og søgte ved Forbud af 17. Juli 1929 mod Indførsel af Douglas at stoppe den. Det va for sent, i 1930 kunde den paavises paa fem forskellige Lokalteter spredt over hele Landet og er siden almindelig udbredt. Den er ligesom Sodskimmelen en typisk Naalefaldssvamp. De angrebne Træer har aabne og tynde Kroner. De inficerede Naale paa Aarsskuddet faar i Juli—August et svagt spættet Udseende, idet Naalene faar gulgrønne Tværbaand. Disse Tværbaand farves i Løbet af Vinteren rødligt chokoladebrune, og her findes sidst paa Foraaret Frugtlegemerne. Herfra sker saa Infektionen igen paa de nye Skud. Svampen er eenaarig. Den Maade, Svampen optræder paa ved hvert Aar at overfalde de nye Skud, maa naturligvis ret hurtigt virke udmattende paa Træet. Ogsaa overfor denne Svamp er der imidlertid Forskel paa Varieteterenes Resistens, og det er saa heldigt, at alle Erfaringer gaar ud paa, at ren viridis er højresistent. Derimod angribes den graa og den blaa Douglas voldsomt, og alene denne Svamp udelukker disses Dyrkning.

Blandt de Svampe, som har været kendt i længere Tid, kan nævnes *Phomopsis pseudotsugae*, den er tidligere kaldt *Phoma pithya*, men dette Navn har vist sig at dække over flere Arter. Svampen angriber kun Træer indtil 20 Aars Alderen. Angreb paa 2—5aarige Planter viser sig som Toptørre, det sidste eller de to sidste Aarsskud visner. Paa unge Træer 5—10 Aar viser den sig som Indsnøringsssyge paa Stamme eller Grendele indtil Fingertykkelse. Barken og Kambiet dræbes i et ringformet Parti, og ovenover det dræbte Sted dannes en abnorm Fortykkelse, fordi Assimilaterne ophobes ovenover Saaret. Endelig faar Træer, der er for tykke til, at Svampen kan ringe dem, Kræftskaar. Svampen er kun eenaarig, og da Træet derfor i næste Vækstperiode uhindret kan danne Kallus, vil Skaden ret hurtigt udbedres. Indsnøringsssyge og Barksaar synes at være sjældne hos os, hvorimod Toptørre

ses noget hyppigere. Svampen er udelukkende primær, og den Svamp, som af O. Fabricius 1926 angives at have angrebet en frostsvækket Bevoksning, er ikke *Phomopsis pseudotsugae* (*Phoma pithya*), men en nærbeslægtet sekundær Svækkelsesparasit *Phomopsis conorum*.

Rodfordærveren *Fomes annosus* angriber ogsaa Douglasgran. Angaaende Rodfordærverens Vikning paa forskellige Træarter foreligger en Beretning fra Forsøgsvæsenet (Bornebusch og Folke Holm 1934). Forsøget har klart redegjort for Douglas's Stilling: I den unge Alder er Douglas i ret høj Grad modtagelig for Angreb (i 13—16 Aars Alderen var Douglas mellem de stærkest angrebne Træarter), Modtageligheden falder dog meget hurtigt, Udhugningerne fjerner de syge Træer, og lidt ældre Bevoksninger er næsten fuldstændig sunde og uangribelige. Atter her viser viridis den største Resistens. Man maa antage, at man kan faa Douglas til at danne gode Bevoksninger paa Steder, hvor det var risikabelt at bruge Rødgran.

Vore Erfaringer med Hensyn til Honningsvampen *Armillaria mellea* er ikke fyldestgørende. Douglas benyttes ofte som Efterbedring i Rødgran paa Armillaria-smittet Bund og angribes sjældent, dog noget mere end Ædelgran (Ferdinandsen og C. A. Jørgensen 1938—39). Fra Tyskland meddeles det, at kun de kontinentale Former angribes i væsentlig Grad (Kanzow 1937).

Plantepatologien omhandler foruden Svampesygdomme ogsaa de saakaldte *fysiogene Sygdomme*. Paa en Efteraarsekskursion 1938 havde man paa Frijsenborg Lejlighed til at se nogle Douglas-, Lærke- og Sitkakulturer, som paa uforklarlig Vis var gaaet ud. Forholdet er blevet undersøgt og klarlagt (Ladefoged 1938). Den primære Dødsårsag viste sig at være en patologisk parenkymatisk Celledannelse eller Frostsprængninger i Vaarveddet, en saakaldt Frostringdannelse. Det mærkelige er, at selvom en saadan Skade sker om Foraaret, springer Træerne ud som normalt, og først senere især i Sommerens Tørkeperioder bliver Naalene brune og falder af. Tilfældet er heldigvis sjældent, idet der kræves et unormalt Foraar som f. Eks. 1938, hvor Marts Middeltemperatur var 6° (normalt $1,6^{\circ}$), og hvor man i April havde Perioder med lav Temperatur og Nattefrost paa indtil $\div 8^{\circ}$.

Om Frostskade kan i Forbindelse med de brugbare Provenienser siges, at normal Vinterfrost sædvanligvis gør lidt Fortræd i Frøbede, i Kulturer saa godt som aldrig og paa Bevoksninger slet ikke. Naar Kuldeekstremer indtræffer (f. Eks. 1923—24) er Skaden, der forvoldes, større men ingenlunde af katastrofal Karakter. Ved for sen Plantning om Foraaret forrykkes Skudmodningen til et senere Tidspunkt end normalt, og i saa Fald kan Efteraarsfrost optræde skadeligt.

Hyggelig Underholdning

for hele Familien: Noveller, Romaner, populære Artikler om Alverdens interessanteste Emner, Humor, Knold og Tot, Gyldenspjæt etc., Børnestof, Brevkasse, Husmodersider og meget mere — gennemill. med moderne Fotografier og farveprægtige Tegninger.

Husk hver Tirsdag
Danmarks førende Ugeblad

HJEMMET

Ellidshøj Kridt- & Kalkværk

v/ C. M. Christiansen, Aarhus
Tlf. Ellidshøj 4 og Aarhus 7312

Fabrikation af Jordbrugskalk
samt Foderkridtmel

Aktieselskabet

Vejle Bolte- & Møtrikfabrik.

Grundlagt 1899.

Telefoner 2120.

Telegr.-Adr.:
Boltefabriken.

Alle Slags Bolte Skruer,
og Skinnespiger.

Leverandør til
De danske Statsbaner.

Danatex Træfiberplader

100 % dansk — mod Kulde, Fugt og Lyd

AXEL PRIOR Akts.
Bredgade 33 - Centr. 23
KØBENHAVN K.

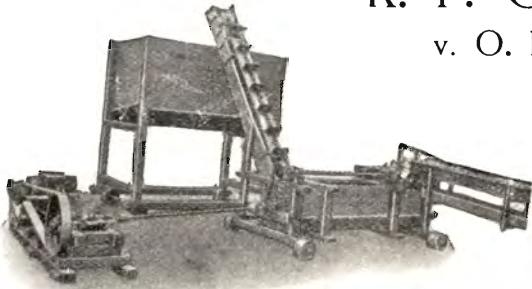
A/s L. HAMMERICH & CO.
Grønnegade 57-59 - Tlf. 7050
V. Ringgade - AARHUS

R. P. Olsens Maskinfabrik

v. O. H. Olsen

Allingaabro - Telf. 1

Tørreværker i alle Størrelser

Specialitet:

Elevatorkæder — Kædehjul

Mejeriernes og Landbrugets Ulykkesforsikring.

Telf. 14.350. - Gensidigt Selskab. - Reventloweg. 14, Kbhvn. V.

Ansvarsforsikring

Automobillforsikring

Henvendelse til Kredsens Tillidsmand eller til Kontoret.

Alle Korn-Arter...

angribes af Sygdomme, der
svækker Spiringen og ned-
sætter Udbyttet. En fuldstæn-
dig Sygdomsbekæmpelse og
største Høstudbytte faas
ved Afsvampning med

TILLANTIN

Stenstrup og Odense
Teglværkers Kontorer

Stenstrup - Telefon Nr. 19

Prima Drænrør

HADSTEN

Cementstensfabriker

— ved Chr. Andersen. —
Telefon 67.

Imprægnerede Cementrør
i forskellige Dimensioner
Monierør og Brøndringe.

Forlang Tilbud - Billige Priser.

Andels- Klædefabriken

Grindsted

Telefon 20

Klædevarer

Tæpper

Garn

Douglasgranens Forstzoologi.

Dette Afsnit bliver kort, naar Talen er om Douglas. Det eneste Insekt, hvis Eksistens afhænger af Douglas, er Lusen *Chermes Cooleyi*. Den har i temmelig mange Aar været udbredt i Skotland, findes nu ogsaa i Tyskland og Holland og er i Efteraaret 1938 fundet i Danmark paa Langesø Skovdistrikt. Den er almindelig udbredt paa hele Distriktet i alle Bevoksninger, særlig i de 60—70aarige. Viridisformen lider mest, idet dennes Naale er mest krøllede som Følge af Lusenes Sugning. Højdevæksten er dog i ingen Tilfælde ødelagt (Skovr. Marstrand-Jørgensen).

Som alle Chermes-Arter har *Chermes Cooleyi* Vævskifte, som den ene Vært *Picea sitkaensis*, alba, Engelmanne eller pungens og som den anden Douglas. Zoologiske Detaljer vil jeg udelade og blot nævne, at Lusen suger kun paa Naale, men paa Naale af enhver Alder. I Skotland har man anset en Mariehøne, som ogsaa findes her i Landet, for betydningsfuld til biologisk Bekæmpelse. Prof. Thomsen betvivler dens Nytte her. Iøvrigt tillægges *Chermes Cooleyi* kun ringe Betydning. Man antager, at vi har faaet den indslæbt med Plantemateriale (Sitkagran, hvorpaa Lusen er galledannende) efter Februar-Stormen i 1934, hvor Plantebehovet var meget stort.

Det Insekt, som volder størst Fortræd økonomisk, er *Megastigmus spermotrophus*. Larverne af dette Insekt udhuler Frø. Baade i Udlandet og her er det en meget betydelig Andel af alt Douglasfrø, der ødelægges.

De omtalte Kulturer fra Frijsenborg, som blev ødelagt af Frost, blev sekundært angrebet af *Tomicus calcographus*. Det var uden Betydning for Douglasgranerne, som alligevel var gaaet ud (Thomsen 1939).

Almindelige Insekter som *Melolontha vulgaris* og *Hylobius abietis* vil ogsaa begnave Douglas, naar Lejlighed gives. *Hylobius* skal endog-saa ynde Douglas.

Af Forstzoologiens Dyr udenfor Insekternes Klasse er Raavildtet det skadeligste. Der er her Tale om bevidst Forkærlighed, idet en Buk altid med Omhu udfinder selv spredte Douglasgraner og fejer dem. Det er muligt, det er Douglasens stærke aromatiske Duft, der lokker. En fejlet Douglas er ofte et Skoleeksempel paa den meget omtalte Regenerationsevne. Det siges, at blot en millimeter-bred Barkstrimmel vedligeholder Forbindelsen mellem Planternes øverste og nederste Del, skal den nok komme sig. Hegning er en nødvendig Kulturudgift, men da Douglasen vokser hurtigt, behøver Hegnene ikke at være saa solide.

Douglasgranens Anvendelse.

Studerer man Skrifter om Douglas, opdager man hurtigt et Slagord, der gentages atter og atter: Man skal anvende den rigtige Prove-

niens. Dette betragtes som et Universalmiddel. Det bliver da ogsaa her, man maa søge Støtte for fremtidig Douglasdyrkning; thi den værste Trusel, der har vist sig, Sodskimmelen, kan kun sikkert bekæmpes ad denne Vej. Paa det Stadium vi er i Dag med vore ringe Erfaringer om Sodskimmelen, kan man tilraade midlertidig Varsomhed med Anvendelse af Douglas. Helt at ophøre med Plantning er ikke tilraadeligt, da uforudsete Muligheder kan dukke op. Den stigende Anvendelse, der Aar for Aar har været af Douglasplanter, vil maaske stagnere for en Tid. Douglasen har saa fortrinlige Egenskaber. »Egen blandt Naaletræer«, at det vilde være en Skam, om Dyrkningen skulde opgives.

Man overvurderer nemt en saadan nyopdukket Svamp. Hvad mener man f. Eks. om denne Udtalelse: »Desværre er det jo saa, at mange af vore hidtil almindeligt dyrkede Skovtræer lide i den Grad under Angreb af Snyltesvampe, at Dyrkningen af dem i hele Afdelinger maa indskrænkes meget stærkt eller endog *helt opgives*. For Tiden gælder dette jo til Dels Rødel, Rødgran, Lærk og Østrigsk Fyr.« (Bloch 1899). I de 40 Aar, der er gaaet siden Udtalelsen, har vi dog anlagt en Del Rødgrankulturer, og intet anses stadigvæk for mere sikkert end en Rødgrankultur paa 2 × 2 Alen, trods Trametes o. s. v.

Som Helhed vil jeg da gaa ud fra (ikke fordi jeg føler mig forpligtet til Velvilje overfor mit Emne), at i Længden vil vort Douglasareal vokse.

Saa godt som overfor alle Sygdomme viser viridis-Formen større Resistens end caesia og glauca. Dertil kommer de to sidstes ringere forstlige Egenskaber. Dyrkning af Kontinental-Former maa opgives, alene Rhabdoclinen udelukker deres Anvendelse. Douglasgran i Danmark betyder altsaa grøn Douglas.

Der findes ikke mange Skovdistrikter her i Landet, hvor man ikke har en Klat Douglas, men alene det samlede Douglasareals ringe Størrelse viser, at Træarten ikke er brugt paa større Kulturflader. De Smaa-bevoksninger, som findes, er som Regel plantet paa Steder, som man har anset for »Smørhuller« for Douglas. Selvom en saadan Dyrkning af Douglas, som en sart og fremmedartet Plante, paa beskyttede og lune Lokalteter maaske fortsættes i nogen Udstrækning, tror jeg, at man i de senere Aar er begyndt at behandle Douglas mere brutalt, man er gaaet over til at anvende den paa almindelige Kulturflader i større Udstrækning. Det vil forsættes og er sikkert rigtigt.

Især i bakket Terræn, hvor Vandbevægelsen er god, og paa Lokalteter med Jordbundsforhold, der svarer til Rødgranboniteter under 2,5, vil man med stor Fordel kunne anlægge større Douglasbevoksninger. Man bør dog sikkert tage sig i Agt for at frembringe sammenhængende Kulturarealer paa over 2 ha af Hensyn til eventuelt Svampeangreb.

Douglasen har af Hedeselskabet været anvendt som Afløsning for Rødgran og Bjergfyr i Fredskovsplantager. Trods enkelte smukke Resultater, der regnes for Undtagelser, er man ikke særlig begejstret (Flensborg 1939). Det bør sikkert nøjere undersøges, hvad der er Skyld i gode Resultater, og hvad der er Skyld i dårlige. Derefter kunde man maaske anvende den rette Douglas paa den rette Maade og gøre Undtagelserne til en Regel.

Som hurtigvoksende Træart er Douglas den selvskrevne Efterbedringstræart. I hullede Kulturer, baade af Rødgran og Løvtræ, vil den hurtigt fylde sin Plads ud. Den bør kun anvendes i større Huller indplantet gruppevis. Man bør vente noget med Efterbedringen, dels for at se hvor meget den oprindelige Kultur slutter sig, og dels for at Douglasen ikke skal faa for stort Forspring; thi det betyder daarlignere Kroneform med svære Grene. Stormhuller i Rødgran kan ogsaa lukkes med Douglas, den taaler Sideskygge. Derimod vil det ikke være godt at bruge den i Frosthuller.

Blandingskulturer, som er drøftet, kan ikke helt afvises, men paa de noget ringere Jorder, hvor Douglasgran viser sin større Overlegenhed i Produktion, kan Rødgran i hvert Fald ikke anvendes.

Hvis Aldersklassfordelingen paa et Skovdistrikt er mindre god, f. Eks. med en meget stor Overvægt af Bøg i Aldersklasse over 120 Aar, kan Douglas anvendes til at afhjælpe dette uheldige Forhold (Oppermann 1912). Den kan nemlig baade drives i kort Omdrift (den hurtige Diametertilvækst) og i længere. Desuden har den gavnlige Indflydelse paa Bøgemoren.

Trods vort Lands ringe Udstrækning er Klimaet vekslende, og Douglasen faar sin bedste Udvikling i Danmarks mildere Egne, Dele af Øst-Jylland og Øerne.

Europa har faaet mange Kulturplanter fra Amerika, nogle har skuffet, andre har været en velkommen Artsberigelse. Forhaabentlig vil *Pseudotsuga taxifolia* var. *viridis*, den grønne Douglas, stadig blive henregnet til den anden Kategori.

Benyttet Litteratur.

- Bloch, C.: Douglasgranen i Langesø Skove. T. f. Skv. A p. 166 1889.
 — : Fremmede Naaletræer i Langesø Skove. T. f. Skv. B p. 1 1899.
 Boas: Forstzoologi 1924.
 Bornebusch, C. H. og Folke Holm: Kultur paa trametesinficeret Bund. D. f. F. Bind 13 p. 225 1934.
 — : Thuja som dansk Skovtræ. D. f. F. Bind 14 p. 53 1936.
 — : Sommerplantning af Naaletræer. D. f. F. Bind 14 p. 97 1937.
 — : Forskellige Hegnspæles Holdbarhed. D. S. T. p. 107 1938.

- Bornebusch, C. H. og Folke Holm: Om Valg af Douglasfrø. (Foreløbig Medd.)
D. f. F. Bind 15 1938.
- : Frøudvalgets første Fortegnelse over godkendte Avlsbevoksninger. D. S. T. p. 370 1938.
- : Frøudvalgets Fortegnelse over godkendte Avlsbevoksninger. D. S. T. 455 1939.
- : Skovfrøets Spiring. D. S. T. p. 1 1939.
- Buchwald, Fabritius: Douglasiens Sødskimmel. D. S. T. p. 357 1939.
- Christophersen, E.: Den pacifike kystskog. T. f. S. p. 160 1929.
Danmarks Skove 1938.
- Dengler, A.: Waldbau. 1935.
- Eliot, W. A.: Forest Trees of the Pacific Coast. 1938.
- Fabricius, O.: Douglasgran og Sitkagran. D. S. T. p. 405 1926.
- Ferdinandson, C.: Forbud mod Indførsel af Douglasie. D. S. T. p. 358 1929.
- : Rhabdocline pseudotsuga paavist i Danmark. D. S. T. p. 252 1930.
- : Dyrk grøn Douglasie. D. S. T. p. 343 1930.
- og Jørgensen, C. A.: Skovtræernes Sygdomme. 1938—39.
- Flensborg, C. E.: Om Foryngelse af Fredskovplantager i Jylland. D. S. T. p. 313 1939.
- Hagem, O.: Forsök med vestamerikanske træslag. V. f. F. Medd. Nr. 12 1931.
- Jacobsen: Oversigt over Resultater af Undersøgelser af Træfrø. D. S. T. p. 731 1926.
- Juncker, F.: Fra Skotland. D. S. T. p. 41 1937.
- Kanzow: Die Douglasie. Z. f. F. u. J. 1937.
- Kramp: Forsøg over forskellige Træsarters Modstandsdygtighed overfor Pæleorm og Pælekrebs. D. f. F. Bind 14 p. 265 1938.
- Ladefoged, K.: Frostringdannelse i Vaarveddet. D. f. F. Bind 15 p. 97 1938.
- Langlet, O.: Proveniensforsök med olika trädslag. S. S. T. p. 55 1938.
- Larsen, Syrach: Fra en Rejse i Skotland. D. S. T. p. 255 1927.
- : Rhabdocline pseudotsuga og Chermes Cooleyi i Skotland. D. S. T. p. 169 1931.
- : Anvendelse af Arter, Typer og Individuer i Skovbruget. D. S. T. p. 81 1937.
- Lassen: Fra en forstlig Rejse i Amerika. D. S. T. p. 231 1929.
- Møller, C. M.: Bonitetsvise Tilvækstoversigter 1933.
- : Nogle Saa- og Planteforsøg. D. S. T. p. 73 1938.
- Nielsen, H. C. T. V.: Douglasgranens Anvendelse i dansk Skovbrug. T. f. Skv. B p. 66 1918.
- Oppermann: Den grønne Douglasies Vækst i Danmark I. D. f. F. Bind 4 p. 40 1912.
- : Den grønne Douglasies Vækst i Danmark II. D. f. F. Bind 4 p. 425 1915.
- : Den grønne Douglasies Vækst i Danmark III. D. f. F. Bind 6.
- : Granskovens Sundhedstilstand. D. f. F. Bind 6 p. 23 1922.
- : Racer af Douglasie og Sitkagran. D. f. F. Bind 10 p. 85 1929.
- Petersen, O. G.: Forstbotanik 1916.
- Poulsen, C. M.: Om nogle i vort Skovbrug anvendelige Træer. T. f. Skb. p. 278 1879.
- Rafn: Skovfrøanalyser. D. S. T. 1922.

Giv Vaarsæden en god Start

ved at afsvampe Udsæden mod de
Svampesygdomme, der hemmer
Spirlingen og nedsætter Høstudbyttet.

Det danske
Afsvampningsmiddel

Sanagran

føres af vore Forhandlere
over hele Landet.

Det danske Gødnings-Kompagni A/S

*De faar enestaaende Udnyttelse
af den lette Tørvejord ved at anskaffe*

Søren Jensens Forælter

pat. a.

*Gennemprøvet i Produktion 4 Aar
Kapacitet: 60—250,000 Tørv pr. Dag*

Fremstilles og forhandles af

Johs. Mikkelsen, Fabriken „Hjerm“

Kjellerup = Telefon 49

*Alle Maskiner til Tørvefabrikation fremstilles
Komplette Tørveværker projekteres og anlægges*

FORLANG TILBUD

LEVERANDØRER TIL DE SAMV. PLANTNINGS-
FORENINGER OG HEDESELSKABET

SKOVFRØKONTORET

JOHANNES RÅFN & SØN NORMASVEJ 21 · KØBENHAVN-VALBY · TELF. VALBY 2

Leverer alle Arter Skovfrø efter forudgaaende Undersøgelse ved Statsfrøkontrollen i København samt med nøje Angivelse af Proveniens. — Prisliste sendes paa Forlangende.

Brostrøms^s
Planteskole

VIBORG
ved C. Nielsen
Telefon 42

leverer alle
Planter for Have,
Mark og Skov —

Haardføre og veldrevne
Arter for ethvert Formaal

Forlang Tilbud
Vi garanterer Kvaliteten

Frøcontoret

(for undersøgt Markfrø)
— Grundlagt 1887 —

KOLDING
Telefon 43

Frøavlscetret Hunsballe

Holstebro
Telefon 533

Frøavl
og Frøhandel

Hulkjærhus
Planteskole

Rødkjærsbro
Telefon Ans 25

Planter til
Skove
Læhegn
Haver

P. KRUSES
PLANTESKOLE

- MUNDELSTRUP -
Telefon Tilst Nr. 7

Skovplanter
Haveplanter

Forlang Prisliste eller Tilbud

1/8 Skive Markfrøkontor

Grundlagt 1896
Telf. 94 Skive

Frøavl Frøhandel

PALUDANS
PLANTESKOLE

— KLARSKOV —
130 Tdr. Land.

Skovplanter,
Hæk- og Hegnsplanter,
Allétrær,
10 Millioner Prikleplanter.

Forlang Prisliste.

TELEFON KLARSKOV NR. 9.

Spejlborgs Planteskole

Brønderslev
Telefon 382

Skov-,

Læ- og
Hækplanter

Stryg elektrisk

Trifoliums Frø
giver stor Høst.

AALBORG TAFTEL AKVAVIT.

- Schenk, C. A.: Fremdländische Wald- und Parkbäume. 1939.
 Smitt, A.: Beretning om en forstlig Studierejse. V. f. F. Medd. Nr. 5 1921.
 — : Proveniencsspørgsmaal. T. f. S. p. 143, 275 og 455 1929.
 Storm, S. M.: Skovforhold i Nordamerika. T. f. Skv. B p. 39 1912.
 — : Fremmede Naaetræer paa Søllestedgaard. D. f. F. Bind 4 p. 397 1915.
 Tauson: Fremmede Naaetræer i Linaa Vesterskov. D. f. T. p. 97 1918.
 Thomsen, M.: Angreb af *Tomicus calcographus*. D. f. F. Bind 15 p. 199 1939.
 Winge, Ø.: Fremmede Træarters Dyrkning set fra Arvelighedsforskningens Standpunkt. D. S. T. p. 233 1931.

Forkortelser.

- D. f. F.: Det forstlige Forsøgsvæsens Meddelelser.
 D. S. T.: Dansk Skovforenings Tidsskrift.
 S. S. T.: Svenska Skogsvårdsföreningens Tidsskrift.
 T. f. Skb.: Tidsskrift for Skovbrug.
 T. f. Skv.: Tidsskrift for Skovvæsen.
 T. f. S.: Tidsskrift for Skogbruk.
 V. f. F.: Medd. fra Vestlandets forstlige Forsøksstation.
 Z. f. F. u. J.: Zeitschrift für Forst- und Jagdwesen.

En Foregangsmand.

Niels Henrik Jessen, Outrup,

var blandt de Mænd, der fra første Færd kom med i Mergelarbejdet, da dette tog sit store Opsving lidt efter 1900.

Sidst i 90'erne arbejdedes der paa Anlæg af en kombineret Mergel- og Transportbane fra Varde over Blaksmark til Frøstrup, Lunde o. s. v., idet det paatænkte at transportere Mergelen fra Blaksmark Mergelleje til det

store, mergelfattige Opland nord og nordvest for Varde. Da der ikke kunde skaffes Enighed om dette Anlæg, og da saa Tanken om Udkørsel af Mergel paa flytteligt Spor faa Aar efter kom op, satte Jessen sig i Spidsen for dette Arbejde paa Vardeegnen og efter ihærdigt Arbejde lykkedes det at faa stiftet Selskabet Blaksmark Mergelbane, der i Aarene 1906—11 udkørte ca. 200 000 m³ Mergel.

Der var i disse Aar, hvor hele Arbejdet hvilede paa solidarisk Grundlag, store Vanskeligheder ved et saadant Arbejdes Gennemførelse og dette gjaldt navnlig Rejsningen af de fornødne Penge, hvor Jessen maatte gaa Tiggergang fra det ene Pengeinstitut til det andet, inden det lykkedes at faa tilvejebragt tilstrækkelige Midler til at føre Arbejdet igennem.

Det viste sig ret hurtigt, at den udkørte Mergelmængde ikke var tilstrækkelig til at »mætte« Egnen og Jessen tog derfor fat paany for at samle Beboerne om Udkørsel af Mergel. Dette lykkedes og i Aarene 1923—28 blev udkørt 326 000 m³ Mergel af Blaksmark Mergelbane II.

Afviklingen af dette andet Mergelselskab er nu (1944) tilendebragt paa en yderst tilfredsstillende Maade og Jessen kan med Tilfredsstillelse se paa, hviken Forandring hans Virke har haft paa hele Egnen nord og nordvest for Varde, hvor ikke alene den tidligere opdyrkede Jord yder rigere Afgrøder, men hvor Lyngen, der inden Merglingen var fremherskende paa store Strækninger, har maattet vige for at give Plads for nye Brug.

For sit Arbejde for Mergelsagen modtog N. H. Jessen Ridderkorset 1939.

J. P. Olesen.

Fra Plantningsforeningernes Arbejdsmark.

Bjerringbroegnens Plantningsforening

har holdt Generalforsamling paa Bjerringbro Afholdshotel. Formanden, Gaardejer *Oscar Dam*, Mammen, udtalte smukke Mindeord om Planteskoleejer Andersen, Hulkjærhus, der gennem en lang Aarrække var en af Foreningens Leverandører. Formanden mindedes Andersen som en stille, beskeden, solid og dygtig Plantningsmand, der begyndte sin Virksomhed paa kun 6 Tdr. Ld. og efterhaanden skabte sin store og velkendte Planteskole.

Det blev enstemmigt vedtaget at yde et Beløb til en Mindesten paa Planteskoleejer Andersens Grav.

Formanden aflagde derefter Beretning:

— Der er plantet meget overalt i Plantningsforeningens Omraade, og der har været gode Betingelser for Plantning. I disse Aar, hvor der stilles saa store Krav til vore Skove, er det dobbelt glædeligt at kunne

konstatere, at de gamle Træer bliver erstattet med nye og mere til. De forrige Generationers Plantninger kommer i disse Aar vort Land tilgode. Interessen for Plantning ser ud til at være stigende, og Maalet maa være: Hver Mand sin Skov.

Formanden uddelte derefter fem Erindringsgaver til Kredsforstandere, som i 25 Aar og derover har virket for Foreningen, nemlig Sognefoged *Jørgen Christensen*, Bjerringbro, der har virket i 33 Aar, og til følgende, som alle har virket for Foreningen i 26 Aar: *Karl Hansen*, Gulleby, *Chr. Jensen*, Borre, *Mads Toft*, Stærkjær, og *Mogens Pedersen*, Hjerminde.

Regnskabet balancerede med 1141 Kr. og sluttede med en Kassebeholdning paa 197 Kr.

Forstassistent *Nielsen*, Guldborgland, oplyste, at der til 162 Medlemmer er udleveret 91 990 Naaletræer og 41 544 Løvtræer til en samlet Værdi af 7637 Kr.

Holsted Plantningsforening

afholdt den 7. Februar Generalforsamling. Formanden, Gaardejer *Chr. Thygesen*, Skovbjerg, aflagde Beretning.

Fra Plantningsforeningens hjemlige Arbejdsmark oplyste han, at man i det forløbne Aar havde uddelt 86 756 Naaletræer og 29 719 Løvtræer til en Pris af 6850 Kr.

Forstassistent *Kelp* fremlagde Regnskabet. Kassebeholdningen var 194 Kr.

Til Bestyrelsen genvalgte *Chr. Thygesen*, Skovbjerg, *M. Burkal*, Vejen, og *Niels Chr. Nielsen*, Glejbjerg.

Derefter foretoges Uddeling af Præmier. Først uddeltes tre Sølvpræmier til gamle Kredsforstandere for veludført, uegennyttigt Arbejde, nemlig til *Søren Johansen*, Holsted, *Andr. Hansen*, Vejrup, og *Niels Chr. Nielsen*, Glejbjerg.

Desuden uddeltes Opmuntringspræmie til forskellige for velpasjede Hegn om Mark eller Have.

Til Uddelingen af Præmierne knyttedes nogle anerkendende Ord overfor de forskellige Præmietagere. Formanden sluttede med at udtale sin Glæde over, hvad der paa disse Egne er udført af Plantning i hans Levetid. Plantningsforeningen, der er oprettet i 1888, er trods den foretagne betydelige Plantning ligesaa paakrævet i Dag som den Gang.

Forstassistent *Kelp* redegjorde for forskellige Forhold, bl. a. vedrørende Mulighederne for at faa Det flyvende Korps til Egnen og faa Laugenes Planer fuldført. Det kunde godt trække længe ud.

Skanderborg og Omegns Plantningsforening

har holdt Generalforsamling. Formanden, Rentier *J. A. Jensen*, Ry, aflagde en kort Beretning og oplæste Regnskabet, der balancerede med 835 Kr. Foreningens Formue er i 1943 steget med 300 Kr. og udgør nu 1418 Kr. Beretning og Regnskab godkendtes enstemmigt.

Skovrider *Piper*, Silkeborg, redegjorde i korte Træk for Tilskudenes Anvendelse. I Tilskud til Smaaplantninger og Hegn var der ydet 50 pCt. af Udgiften, hvilket har andraget 8298 Kr.

Jens Jørgen Jensen, Brandstrupgaard, og Sofus Knudsen, Baadstrup, var paa Valg. Der blev foreslaaet Genvalg af dem begge, men Jens Jørgen Jensen ønskede ikke at modtage Genvalg og foreslog i sit Sted *Nicolaj Hansen*, Siim. Denne valgtes, og *Sofus Knudsen* genvalgtes.

Holstebro og Omegns Plantningsforening

afholdt den 27. Januar Generalforsamling. Formanden, Forstassistent *Nielsen*, Krunderup, aflagde Beretning og oplyste herunder, at der til 132 Medlemmer er uddelt 244 145 Stk. Naaletræer og 22 620 Stk. Løvtræer til en Pris af 9738 Kr., heraf er 40 pCt. eller 3895 Kr. Statstilskud. Til særlige Formaal, Opmuntringspræmier, Demonstration m. m. er anvendt 973 Kr.

Formanden oplæste Regnskabet. Kassebeholdningen ved Aarets Begyndelse var 2979 Kr., ved Aarets Slutning 3114 Kr. Fra Banker og Sparekasser har Foreningen modtaget 125 Kr. I Tilslutning til Plantningsforeningen er der af det flyvende Korps hos 128 Medlemmer plantet 169 950 Stk. Naaletræer og 14 300 Stk. Løvtræer, i det væsentlige i Tvis, Vind og Borbjerg.

Formanden oplyste, at der var tildelt fire af de ældste Kredsformænd hver et Sølvbæger med Inskription som Hædersgave fra Plantningsforeningen for trofast Arbejde for Plantningssagen gennem mange Aar. De 4 Kredsformænd er: *Niels Offersen*, Vinding, *Jens O. Stamp*, Linde, *Marius Madsen*, Gl. Mølle, Raasted, og *Laurids Vestergaard*, Tvis.

Plantningsforeningen er stiftet 1890, oplyste Formanden, af en Kreds af Egnens Foregangsmænd. Den første Bestyrelse var Redaktør *Welsch*, *Holstebro*, *Jens Stamp*, *Linde*, *Lærer Hansen*, *Sir*, *Gartner Lorenzen*, *Vemb*, og *Skovrider Nielsen*, *Harreskov*.

Bestyrelsen og Revisorerne genvalgtes.

Langaa Plantningsforening

afholdt Generalforsamling paa Hotel Langaa Tirsdag den 8. Februar.

Formanden, Proprietær *Jens Ravn*, Velle, fremlagde Foreningens Regnskab, som godkendtes.

Lyskopi - Zinktryk

**Aarhus Lys- &
Zinktrykanstalt**

Frederiksalldé 60, Aarhus

SOPHUS BERENDSEN A/s

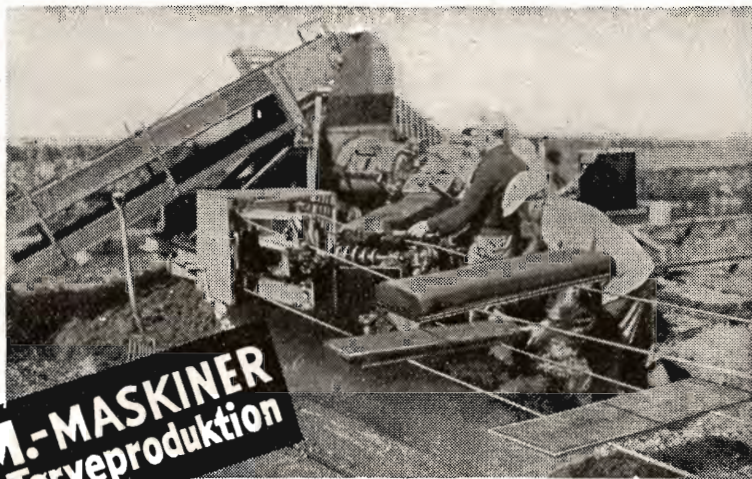
V. FARIMAGSGADE 41
KØBENHAVN V

KANNIKEGADE 18
AARHUS

ALT ENTREPRENØRMATERIEL

DAMP- OG DIESELLOKOMOTIVER
GRAVEMASKINER - TIPVOGNE - SPOR

LEVERANDØR TIL HEDESLSKABET

P. M.-MASKINER
- til Tørveproduktion

„Flere Tørv... mindre Arbejde... med P. M. Maskiner“... det er en Sætning, som mange af Landets Tørveproducenter har erfaret Rigtigheden af. Og den har lige stor Gyldighed, hvadenten det drejer sig om Åkerman-Körner Værket, Tørveælteværket, Junior Tørvepresseværket eller Tørvegravemaskinen S. 40. Forlang nærmere Oplysninger.

PEDERSHAAB MASKINFABRIK A/s

AARHUS
Telf. 11400

BRØNDERSLEV
Telf. 450

KØBENHAVN
Telf. 14066

*Teglværkernes
Salgskontor*

ESBJERG
Telf. 265—546

DRAENRØR
2*—15*

MURSTEN TAGSTEN

**J.Chr.Petersens
Papirhandel**

*„Hvælvingen“
ved Nikolaj Taarn*

København K.

*Hovedforhandler
af Statens Papir*

**Stenvad
Cementstøberi**

Telf. 6 Stenvad

Arnold Westmark

Alle \triangle mærkede Rør føres
Altid leveringsdygtig

Anvend Tørvestrøelse ved Dræning.

Paa Jorder med fintsandet Undergrund kan en Tilsanding af Drænrørene forebygges ved Anbringelse af et Lag Tørvestrøelse („Hundekød“) omkring Stødfugerne, ligesom Tørvestrøelse med Fordel benyttes ved Dræning i stiv Lerjord. Spørg Hedeselskabet.

Aktieselskabet
**De danske
Sukkerfabrikker**
København

**Spedalsø
Cementvarefabrik.**
R. Jensen. — Indeh. J. Jensen.
Tlf. 504. Horsens. Tlf. 504.

Imprægnerede Rør
efter Ingeniørfor-
eningens Normer.
Drænrør i forsk. Di-
mens. fra 10-50 cm.
— Brøndringe. —

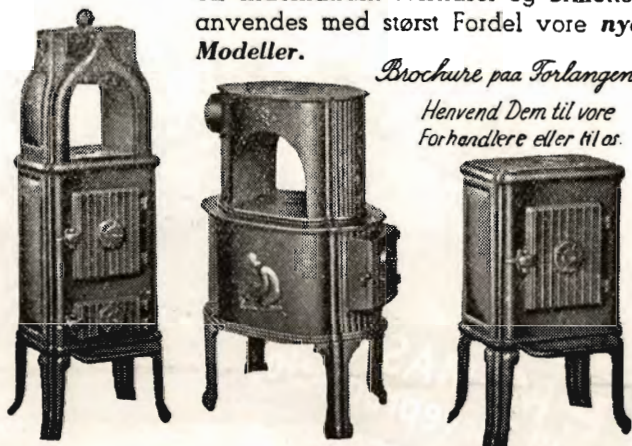
FORLANG TILBUD.

RIBE Brændeovne og Tørveovne

Til indenlandsk Brændsel og Briketter
anvendes med størst Fordel vore **nye
Modeller.**

Brochure paa Forlangende

*Henvend Dem til vore
Forhandlere eller til os.*

A/S RIBE JERNSTØBERI · RIBE
GRUNDLAGT 1848 · TELEFON 261 & 262

Den er
virkelig god
Alfa
Kaffeerstatning
Luksus Kvalitet

-den skulde De prøve

Kaas- Briketter

Hovedforhandler:
Nordjyllands
Kulkompagni
Nørresundby
Telefon 4227 - 4228

Fabrik: Kaas
Telf. Kaas 11.

SKOVEJERE

Træart i enhver Sortering til Forarbejdning paa egne Anlæg. Spar Mellemandel, sælg direkte, vi køber Gran til Master, Tømmer, Kassetræ, Trældstræ, Eg, Bøg, Ask og Elm til ethvert Formaal.

Henvendelse enten til Hovedkontoret, Silkeborg, Telf. 424, eller
Bovtoft 50 — Vamdrup 53 — Fredsted 10 — Nr. Snede 58

Imprægneringsanstalten „SILKEBORG“ A/S
Silkeborg, med sine forskellige Afdelinger er
det eneste Firma i Jylland, der køber enhver

I en Tale mindedes Hr. Ravn Foreningens Leverandør af Planter gennem mange Aar, Planteskoleejer Andersen (senior), Hulkjærhus, som døde sidste Sommer, og udtalte med Forsamlingens Tilslutning et æret være hans Minde.

Skovfoged *Dein* aflagde Beretning om Foreningens Virksomhed i det forløbne Aar.

Der er til 77 Medlemmer uddelt 73 505 Naaletræer og 8885 Løvtræer til et samlet Beløb af 4463 Kr. 25 Øre. I Tilskud er ydet 2231 Kr. 63 Øre, deraf til særlige Formaal 446 Kr. 33 Øre.

Senere udtalte Skovfoged *Dein*, at det i denne Tid særlig gjaldt om at holde Plantningsarbejdet i Gang for at bøde paa den alt for stærke Hugst, som Forholdene har medført, og mindede om Fordelen ved at faa den nye Kultur frem, medens der endnu er en Skærm af gamle Træer tilbage.

Hadsten og Omegns Plantningsforening

har holdt Generalforsamling. Formanden, *Johan Katberg*, Haldum, aflagde Beretning og mindedes en af Plantningssagens gode Støtter, Fr. Christensen, Vithen, og udtalte et Ære være hans Minde. Der var til 77 Medlemmer solgt 62 410 Naaletræer og 38 204 Løvtræer til et samlet Beløb af 6201 Kr.

Aarhus og Omegns Plantningsforening

holdt den 29. Januar Generalforsamling i Aarhus under Ledelse af Formanden, Pastor *H. P. Christensen*, Silkeborg, tidligere Harlev.

Skovrider *Fr. Piper* aflagde Beretning, hvori han udtalte, at Arbejdet i det forløbne Aar var gaaet stille og roligt. Vejrliget havde været ualmindelig gunstigt for Plantningsarbejdet, men man havde i betydelig Grad været generet af Museplagen, som havde ødelagt mange unge Planter af Bøg, Ask og Eg.

Skovrider Piper forelagde endvidere Regnskabet. Der var til 213 Modtagere leveret 109 582 Naaletræer og 134 000 Løvtræer til en samlet Værdi af 15 803 Kr.

Valgene var Genvalg.

Støvring og Omegns Plantningsforening

har holdt Generalforsamling paa Højskolehotellet i Randers. Formanden, Lærer *Almose*, Albæk, aflagde Beretning om Foreningens Virksomhed. Der er i Aaret uddelt 40 000 Planter.

Formanden genvalgtes, og *P. M. Jensen*, Støvring, og Gaardejer *Martinus Pedersen* genvalgtes som Revisor.

Ved et Kaffebord diskuteredes Plantespørgsmaal. — Skovrider *Christensen* opfordrede til at plante om Gaarde og Ejendomme, samt

gav forskellige Oplysninger om Tilskud, Oprettelse af Plantningslaug og Fredskove.

Næsten en halv Million Planter.

Vejle og Omegns Plantningsforening

afholdt forleden Aarsmøde. Formanden, Gaardejer *Kr. Jacobsen*, Ulkjær, aflagde Beretning og oplyste heri, at der i Aarets Løb er uddelt 334 245 Naaletræer og 137 753 Løvtræer, ligesom der er foretaget Demonstrationsbeplantninger.

Skovrider *F. H. Aaskov*, Grindsted, redegjorde for Beplantningsmulighederne. Der var plantet lige saa mange Løvtræer som i Fjor, men flere Naaletræer, særlig Rødgran, og i de vestlige Egne er Efterspørgslen meget stor efter Gran. Rødgran er i Overtal, men der var dog ogsaa Grund til at se lidt paa Ædelgran, der bl. a. har den Fordel, at dens Affaldslag hurtigt giver Jorden under Træet en muldagtig Karakter, ligesom den staar fast paa Grund af sine Pælerødder. Desværre bliver Skov af Ædelgran let aaben forneden, naar Træerne bliver ældre, og Ædelgranen kan kun vokse, naar den vokser under Skærm af ældre Træer, indtil den selv er over Frosthøjde.

Konsulent *Martin Nielsen*, Vejle, bragte Spørgsmaalet om Læplantning ved Vejle Enge paa Bane, idet han redegjorde for, hvilke Læplantninger, der var foretaget indtil nu.

Skovrideren vilde mene, at Birk og Poppel vilde egne sig for Vejle Enges Kærjord, Naur er ogsaa udmærket, og for Skønhedens Skyld kunde man sikkert ogsaa plante Lærk i de inderste Rækker af Læbæltet. Sitkagran er forøvrigt en udmærket Lægran, som ogsaa vilde gøre Nytte paa Engene. Benyttedes Tjørn, burde denne helst plantes med ca. $\frac{1}{2}$ Meters Afstand.

Skovrider Aaskov benyttede her Lejligheden til at advare mod at omhugge Læhegnene i Vesteregnet, selv om dette kunde give Fortjeneste. Hvis det er muligt bør man gaa over til Løvtræer, naar de gamle Hegn er hugget væk, men ellers er Tjørn godt egnet.

Skovrideren sluttede sin Redegørelse med en Omtale af Pilekulturen.

Til Bestyrelsen valgtes Gaardejer *A. Mathiasen*, Bjerlev, og Gaardejer *Ove Hansen*, Brandbjerg.

Det hidtil største Aar.

Kjellerup Plantningsforening

holdt den 7. Februar Generalforsamling. Formanden, Gaardejer *Anders Nielsen*, Vattrup Lundgaard, indledede med meget smukke Mindeord over Gartner Karl Andersen, Hulkjærhus, der var den egentlige Begyn-

der af Plantningsarbejdet paa Egnen. Det var for et halvt Aarhundrede siden ikke saa let at være Plantningsmand, som det er i Dag, og hans Arbejde for denne samfundsgavnige Sag fortjener at mindes.

Af den udførlige Beretning fremgik, at Aaret havde været det hidtil største Planteaar. Dette var glædeligt, for der var Plads nok at plante paa, og den stærke Hugst i disse Aar gjorde Nyplantning nødvendig. I det forløbne Aar har Foreningen i 10 %-Tilskudet faaet 1279 Kr. og af 30 000 Kr.-Bevillingen 1370 Kr. Baade Vinter- og Sommer-Klimaet havde været ideelt for Plantningen. Bestyrelsen havde været enig om at yde et godt Tilskud til Anlæg af Naturparken ved Kjellerup, og man havde bl. a. gjort det for paa den Maade at bidrage til et smukt Opholdssted for Sygehusets oppegaaende Patienter. De forsk. Hegnsplantninger passedes gennemgaaende godt, men der fandtes nogle gamle Hegn, som egentlig hellere skulde fjernes og erstattes af nye; thi aabne Hegn gav ingen Læ.

Plantningsregnskabet blev forelagt af Hedeselskabets Repræsentant, Forstkandidat *Lybye*. Der var udleveret Planter til 156 Modtagere, nemlig 131 920 Naaetræer og 65 896 Løvtræer, ialt for 12 796 Kr.

Konsulent *Ole Nielsen* supplerede de forskellige Oplysninger, idet han fremhævede, at man havde søgt at faa Planterne ud til Ejere af den daarligste Jord, hvor der trænges haardt til Læplantning, og her var de forskellige Tilskud en god Hjælp. Der var praktisk talt givet Tilskud hele Kredsen rundt, mest i Yderkanterne, og selv om nogle paa den gode Jord ogsaa kunde ønske Tilskud, saa maatte man se saaledes paa det, at plantedes der et godt Læ i den vestlige Del af Kredsen, ja, saa var dette i Virkeligheden af stor Betydning for hele Kredsen. I de Aar, det flyvende Korps virkede i Kjellerpkredsens vestlige Opland, plantedes 141 km Læhegn samt flere Smaaplantninger, et Arbejde, der om en halv Snes Aar vilde præge Egnen.

Til Bestyrelsen genvalgtes *Formanden* samt *Ole Nielsen*, Højbjerg, *Karl Jespersen*, Almind, *Mart. Mortensen*, Lysgaard, og *Laust Kristoffersen*, Revl.

Det overlodes Bestyrelsen at yde Tilskud af Foreningen til et Mindesmærke for afd. Gartner *Karl Andersen*, Hulkjærhus. Tanken er at rejse en stor Natursten med Relief paa det Areal, hvor Planteskolen i sin Tid paabegyndtes, og saaledes at det er synligt fra Landevejen.

Naturparken i Kjellerup blev udførligt omtalt af Konsulent *Ole Nielsen*. Der havde fra Bestyrelsens Side været fuld Enighed om at støtte denne Sag, og som første Tilskud var ydet 450 Kr.

Hadsund og Omegns Plantningsforening

har holdt Generalforsamling paa Hotel Hadsund. Formanden, Sagfører *C. V. Larsen*, aflagde Regnskab og Beretning, hvori det oplystes, at Regnskabet ha-

lancerede med 4143 Kr. Der er til Medlemmerne udleveret ca. 50 000 Planter, væsentligst Naaletræer. Formanden takkede de forskellige Foreninger og Institutioner, der har ydet Foreningen Tilskud. Til Bestyrelsen genvalgte Gartner *Christensen*, Hadsund, og Sognefoged *Smith*, Visborg. Revisorerne genvalgte. De øvrige Valg var ligeledes Genvalg.

Skovrider *Christensen*, Hjedbækgaard, udtalte sin Glæde over, at der er indleveret langt flere Bestillinger paa Planter til den kommende Sæson end tidligere og mindede om, at der endnu var store Arealer, der burde beplantes.

Rødbyfjords Plantningsforening

holdt forleden ordinær Generalforsamling paa Eggerts Hotel i Rødby. Formanden, Gaardejer *Laurits Hansen*, Hersø, aflagde Beretning om Virksomheden i det forløbne Driftsaar. Der er i Aarets Løb udleveret ialt 96 980 Planter til en samlet Pris af 2767 Kr. 82 Øre. Omtrent Halvdelen af disse Planter er plantet i Rødby Fjord, en Del var ikke gode, de saa ud til at have været for længe indpakket og gik ud. 2000 Planter var plantet omkring to gamle Pumpestationer.

Saaledes burde alle de Hjørner, Forstrande, gamle Fyldgrave og Veje bearbejdes og tilplantes, hvor det tiltrængtes. Hele Egnen vilde derved faa et helt andet Udseende, blive langt kønnere, lunere og bedre at leve paa for baade Mennesker og Dyr. Planterne paa de nævnte Steder er groet ualmindeilig godt i Aarets Løb.

Formanden udtalte derefter:

— Der burde gøres meget mere for Læplantningen paa Lolland. Folk er vilde til at hugge ned, men ingen planter igen. Fuglelivet forsvinder og Insekterne tager til. Storm og Uvejr farer over Øen og hærger de enkelte Træer, der endnu staar tilbage, saa de bliver vindslidte og grimme.

Til Bestyrelsen genvalgte med Akklamation Gaardejer *Rs. Pedersen*, Proprietær *Munch Clausen*, Gaardejer *N. C. Nielsen* og Formanden, og til Revisor *V. Larsen*, Hoby.

Forstassistent *Buus Hansen*, Hedeselskabet, redegjorde for en Række forskellige Plantningsspørgsmaal.

Salling-Fjends Herreds Plantningsforening.

En meget betydende Udvikling.

Salling-Fjends Herreds Plantningsforening holdt forleden Generalforsamling i Skive. Da Formanden, Gaardejer *Julius Mikkelsen*, Kardyb, var forhindret i at være til Stede, aflagde Næstformanden, Gaardejer *Harald Sørensen*, Lundgaard ved Stoholm, Beretning. Foreningen, der er en af Jyllands største, har til 411 Modtagere leveret 180 000 Naaletræer og 150 000 Løvtræer til en Værdi af 21 611 Kr.

Til Foreningens Præmiekonkurrence om velholdte Læplantninger har der meldt sig alt for faa, og det er desværre gennemgaende de samme, der kommer igen hvert Aar. Endelig udtalte Næstformanden Ønske om, at flere vilde stille Jord til Raadighed til Oprettelse af Demonstrationsplantninger.

Tørvepresseren „IDEAL“

svarer til Navnet og de Forventninger, Fagmanden stiller til

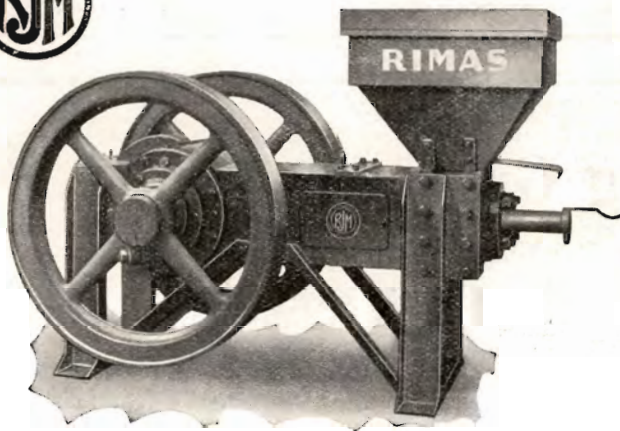
Nutidens

Tørve-Produktion.

Hidtil leveret 585 Anlæg.

Driftssikker. Nem Betjening. Trykkuglelejer m. m. Dyndelevator. Udkørsels-Rulle vogne. Skæregrebe. Reservedele. Forlang omg. Prospekt med Tilbud uden Forbindende.

Svennings Maskinfabrik & Jernstøberi, Vejen Tlf. 53.

„RIMAS“ TØRVEPRESSERE
„RIMAS“ ÆLTEVÆRKER
„RIMAS“ FORMTØRVSPRESSER

er uovertrufne Kvalitet, Driftssikkerhed og Økonomi.
Indgiv Deres Bestilling i god Tid.

**Ringsted Jernstøberi
& Maskinfabrik A/s**

Dansk Brandforsikringsselskab

„VERMUND“

af 1904 - gensidigt Selskab.

Bygninger og Løsøre.
Virkefelt hele Landet.

Hovedkontor: Banegaardsplads 4, Aarhus.

Røde Drænrør

2" — 12"

Fredenshøj Teglværk

Aabenraa

Telefon 2127

**Randers
Planteskole**

v. Petri Petersen

Telefon 423

Alt i haardføre
og veludviklede Planter
til Have, Mark og Skov

REMINGTON

Bedste og mest benyttede
Skrivemaskine.

Enetorhandler for Danmark:

L. KRISTENSEN

75, Raadhuspladsen,
København V.

Den er rigtig!

DEN
ER FRA

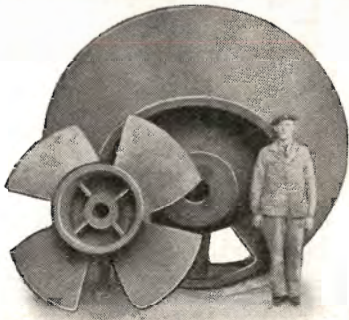
Zinck GODT-
HAAB

Varde Bank

Esbjerg Afdeling

Kongensgade 62
og Fiskerihavnen

Dele til Pumpe for 4000 l/Sek.

Afvandingspumper
Entreprenørpumper
Husvandpumper
Pumper for Gartnerier
og ethvert andet Formaal

Skriv efter Tilbud og Brochure

Aktieselskabet
DE SMITHSKE
JERNSTØBERIER OG MASKINVÆRKSTEDER
Aalborg Telf. 6696

Oliehør og Gul Sennep

kan nu tegnes i Kontraktavl hos os.

Endvidere kan vi tage begrænsede Arealer i Avl af

Kløver- og Græsfrø

til Udlæg kommende Foraar. — Alle Oplysninger faas

ved Henv. til Kontoret eller til vore Repræsentanter.

En dygtig Repræsentant antages til Tegning af Frøavl og Salg af Markfrø.

Aktieselskabet

Dansk Frøavls Kompagni og Markfrøkontoret (TRIFOLIUM)

Afdeling for Jylland

Selskabets Aktiekapital: 3 Mill. Kr. og Reservefond:
ca. 2 Mill. Kr., tjener som Sikkerhed for vore Forpligtelser.

RANDERS

Tlf. Randers 2652

^A/_S FISKBÆK BRIKETFABRIK

BRUNKULSBRIKETTER & RENHARPEDE BRUNKUL

Kontor: Aarhus
Aaboulevarden 7
Telefon: 5710

Fabrik: Fiskbæk
pr. Herborg
Telefon: Herborg 12

ANDELS-PENSIONSFØRENINGEN

Vestre Boulevard 47. Tlf. C. 2728.

(Gensidigt Pensionsforsikringsselskab.)

København V.

Pensionsforsikringer, Liv-, Overlevelsels- og Børnerenter.

Til Plantningsforeningens Bestyrelse genvalgte Proprietær *Ladefoged*, Dølbygaard, hvorefter Næstformanden uddelte en Række Læplantningspræmier.

Ordet blev derefter givet til Afdelingsleder *Steenstrup*, Hedeselskabet, der indledede med at lykønske Foreningen, fordi det var lykkedes den ikke alene at holde Virksomheden oppe, men tillige at forøge den stærkt i en ellers vanskelig Tid. I 1935 aftog Foreningen 162 000 Planter mod i Aar 338 000, og Antallet af Modtagere er i samme Periode steget fra 293 til 411. Samtidig er der sket en væsentlig Forskydning i Forholdet mellem Træsarterne til Fordel for Løvtræerne, hvilket Afdelingslederen fandt meget glædeligt, da Løvtræer nu engang er meget stabile.

Afdelingslederen omtalte den Betydning for Landbruget, som Læplantning har, og oplyste, at i 1929 viste en Opgørelse, at der i Viborg Amt var 76 km løbende Læhegn pr. 100 Kvadratkilometer Landbrugsjord mod i Vejle (det bedste jyske Amt) 205 km og i Svendborg Amt 303 km. Ved Forsøg mener man at have godtgjort, at Tallet i Viborg Amt burde være 375 km, og selv om de 76 km maaske i de forløbne Aar er vokset til godt og vel 100 km, mangler der stadig meget. Hertil bør dog bemærkes, at Salling-Fjends er langt bedre dækket med Læhegn end det øvrige Amt.

Afdelingslederen fandt det mærkeligt, at Landmændene ikke i langt stærkere Grad plantede Læhegn, naar Forsøg tydeligt viser, hvor stor Betydning det har. Naar det gælder at gøde, dræne og mergle, lader Landmændene sig vejlede af Forsøg, saa hvorfor ikke ogsaa paa det fjerde lige saa nødvendige Omraade: Læplantning?

Afdelingsleder B. Steenstrup

Morsø Plantningsforening

holdt forleden Generalforsamling. Lærer *Johs. Touborg*, Ø. Assels, oplyste, at der har været 288 Modtagere, og Indkøbene fordeler sig saaledes: 118 060 Naaletræer, 51 080 Løvtræer for ialt 9694 Kr. Der er givet et Tilskud til en Række Plantningsforetagender udover Øen, bl. a. til Plantningslaug og til Beplantninger ved Sportspladser samt Plantninger ved Præstbro og Smedebjerger.

Der er, oplyste Formanden videre, en Kassebeholdning paa 873 Kr. Regnskabet balancerer med 6274 Kr. Overskudet udgør 547 Kr.

Til Bestyrelsen genvalgte Lærer *Bisgaard*, Lødderup, *Ingvard Overgaard* og Lærer *Touborg*.

I Tilslutning til Beretningen gav Lærer *Touborg* en interessant og fornøjelig Skildring af Foreningens Historie. Morsø Plantningsforening blev oprettet allerede i 1882. Blandt de skiftende Formænd kan nævnes Pastor Jansen, V. Jølby, senere Tødsø. Han var Formand fra 1886 til 1922 — en ganske anselig Formandsperiode! *Touborg* afløste *Nyby* — der iøvrigt var til Stede ved Generalforsamlingen, og som var Formand fra 1923 til 1933. Forhandlingsprotokollen fortæller om mange pudsige Træk fra Foreningens Liv.

Et Sted paalægges det saaledes Gdr. Skov i Karby og Sørensen, Dalgaard, hver at levere 10 Læs Aske. Ved et Møde i 1885 blev det paalagt Sørensen, Dalgaard, at købe en Sæk Kunstgødning, »der skal anvendes til nogle Bede, hvor der skal saas Frø, dels til Bede, hvor der skal udprickles Frø, for at komme til Klarhed over, om det kan betale sig at slæbe paa denne Aske. Hvilken Slags Kunstgødning det skal være, overlades det til Sørensen at bestemme« —!

I Tilslutning til nogle praktiske Oplysninger af forskellig Slags oplyste Skovrider *C. F. Jensen*, Hurup, at Foreningen er Landets ældste Plantningsforening. Den blev stiftet Aaret før Foreningen i Hanherred. — Der har, udtalte Skovrideren, været vanskelige Perioder, bl. a. Aarene efter Verdenskrigen. Men nu er man godt i Gang. En Om sætning paa 200 000 Planter er fint for en Forening af denne Størrelse, hvor Omraadet jo dog er begrænset. Det er fem Gange saa mange Planter som for 11—12 Aar siden.

LITTERATUR.

Forstlig Lommehaandbog.

Udgivet af Dansk Skovforening.

Dansk Skovforening har nu udsendt en længe savnet Lommebog for Skovbrugere. Det er blevet en meget fyldig Bog paa ca. 275 Sider, og den er da ogsaa blevet benævnt: Lommehaandbog.

Man har ønsket i denne Bog at samle Kvintessensen af al den Viden, der nu ligger gemt i Lærebøger samt i Cirkulærer og Tryksager. Ikke alene det man har Brug for ude i Skoven, men ogsaa Stof, som man kun vil faa Anvendelse for ved Skrivebordet, er taget med i Lommehaandbogen.

Bogen er inddelt i følgende 20 Hovedafsnit om alle de forskellige Forhold, der vedrører det daglige Arbejde for en Forstmand: Skovning, Transport, Frø, Planteskole, Kultur, Bekæmpelse af Skadedyr og Svampe, Hegn, Veje

og Materialer, Vandafledning, Bygningsarbejder, Biprodukter, Teknologi, Love, Bekendtgørelser og lign., midlertidige Love og Bekendtgørelser, Statistik, Tilvækstoversigter, Formler, Rentetabeller, Maal og Vægt, Maksimalpriser.

Hvert Afsnit omfatter en Række Underafsnit, der er delt paa nogenlunde ensartet Maade, f. Eks. findes der — saa vidt det er muligt — under hvert Afsnit en Omtale af Arbejdsydelser.

Ordningen af Stoffet er udmærket, og man bliver meget hurtigt saa kendt med Bogen, at man straks kan finde, hvad man søger. Hovedafsnittene er adskilt med forskelligfarvet Papir, hvorved Overblikket lettes betydeligt.

For at Lommehaandbogen ikke saa snart skal forældes, er den indrettet efter Løsbladesystemet, saaledes at Stoffet kan fornyes. Man kan bestille Abonnement paa nytilkommende Stof.

Denne Ordbog med Løsbladesystemet er meget tiltalende, men desværre er Bogen herved blevet noget upraktisk, idet dens Format er for stort til Lommebrug og Indbindingen besværliggør Læsningen. En bedre Løsning synes det at have været, om man havde ordnet Stoffet dels i en Haandbog i Lighed med f. Eks. den af Nordlands Skogvårdsförbund udgivne og dels i en aarlig udkommende Lommebog.

Enhver, der har med Skovbrug at gøre, vil efter at have stiftet Bekendtskab med den nye »Forstlige Lommehaandbog« finde denne Bog uundværlig. Prisen, der er 10 Kr., er efter Forholdene særdeles rimelig.

S. L.

NYE PLANTAGEAREALER.

Nr. 3099 A. *Nørre Plantage*, ca. 24,5 ha, Nøvling Sogn, Aalborg Amt. Plantagen ejes af Gaardejer Ejnar Madsen, Sæderup pr. Aalborg. Arealet bestaar af Hede. Tilplantningen er paa-begyndt.

Arbejdet ledes af Skovrider S. A. Christensen.

Nr. 3100 A. *Rosendals Plantage*, ca. 10,5 ha, Nørre Snede Sogn, Skanderborg Amt. Plantagen ejes af Købmand H. G. Dalhoff, Nørre Snede. Arealet bestaar af Hede og gl. Agermark.

Arbejdet ledes af Skovrider Piper.

Nr. 3101 A. *Aast Plantage*, ca. 17,2 ha, Lindeballe Sogn, Vejle Amt. Arealet ejes af Gaardejer Johs. Øhlenschläger, Frederiksnaade pr. Vorbasse. Tilplantningen er paabegyndt.

Arbejdet ledes af Skovrider Bech.

Nr. 3102 A. *Teilmanns Plantage*, ca. 10,5 ha, Kalvslund Sogn, Ribe Amt. Plantagen ejes af Gaardejer Terkel Nielsen Teilmann, Overgaard pr. Lintrup. Arealet bestaar af Hede.

Arbejdet ledes af Skovrider Heineth.

Nr. 3103 A. *Lille Troldhøj Plantage*, ca. 25.9 ha, Gjern Sogn, Skanderborg Amt. Plantagen ejes af Boelsmand Niels Peder Gjern, Gjern Vestermark pr. Sminge. Arealet bestaar af gl. Agermark og Hede.

Arbejdet ledes af Skovrider Piper.

Nr. 3104 A. *Del af Vestermarie Kommuneplantage*, ca. 7,8 ha, Vestermarie Sogn, Bornholms Amt. Arealet bestaar af Hede. Tilplantningen er paabegyndt.

Arbejdet ledes af Forstassistent H. Buus Hansen.

MINDRE MEDDELELSER.

Den 26. Januar er der i Herning dannet en ny Mergelforening, en Lokalforening under »Vestjyllands Mergelforsyning«. Den fik Navnet »Herning og Omegns Mergelforening« og til Bestyrelse valgtes *Aug. Dinesen* (Formand), *Peder Brændgaard* (Næstformand), *H. Molbech Pedersen*, *Hølling*, *Lars Otto Jespersen*, *Gullestrup*, *Niels Pilgaard Ottosen*, *Kæret*.

*

Den 31. Januar fyldte Forstassistent ved Hedeselskabet *Vilhelm Nielsen*, Krunderup, 60 Aar. I den Anledning interwiewede Ringkøbing Amts Dagblad Hr. Nielsen, og denne fortalte da nogle Smaatræk fra Egnen omkring Harreskov ved Herning, hvor Nielsens Fader var Forstassistent ved Hedeselskabet.

Vi skal her gengive en af Historierne:

— Per var af Vækst en lille og ret spinkel Person, men ret i Ryggen var han, og m. H. t. Selvbevidsthed og Slagfærdighed, var der ingen smalle Steder. Per boede i en lille Ejendom udenfor Plantagen. Marken grænsede op til en stor Tørvemose — en Fællesmose med mange Parceller. Mosen betragtede Per som sit Kongerige; her var om Sommeren Ekstrafortjeneste for ham og hele Familien ved Gravning og Rejsning af Tørv, og kunde Lodsejerne ikke klare Skellene, optraadte Per som stedlig Landmaaler og Øvrighedsperson. At Per betragtede sig som Enehersker i Mosen, naar Jagten gik ind, noteres kun som en Selvfølge. Per havde ogsaa et Marketenderi ved Skovauktionerne i Plantagen. Traktementet var Wienerbrød og »Mosevand«, der maatte jo ikke skænkes Spiritus ved Auktionerne, og saa syntes Per, det var naturligt at kalde den Mosevand, naar der nødvendigvis maatte laves om paa Etiketten. Folk priste Pers klare Mosevand, der blev serveret i smaa Glas, og han sørgede selvfølgelig for, at den tilstedeværende Sognefoged fik sin Part af Herlighederne. Ja, »Øvrighedspersonen« fra Mosen vidste skam nok, hvad han skyldte anden Øvrighed, og saa var det vel saadan, at naar Sognefogden fik lidt af Vædsken, var der mindre Fare for, at han blandede sig i Etikettespørgsmaalet.

Per holdt en Ko, Faar og Geder, men havde ingen Hest og lejede til Markarbejdet. En Dag, han skulde gøre op med en Mand, der havde pløjet for ham, siger denne: »Ja, det var saa 15 Kr. for Pløjning af 1½ Td. Ld.« —

»Hvae«, siger Per, »a haar vel e't bestil dæ to aa plov mir end jen Td. Ld.; haar do plovet for møj, ka do jo plov'et tebaag igjen!« Efter den Replik smed Per 10 Kr. paa Bordet, og Konferencen var afsluttet.

Mest imponeret af Pers Slagfærdighed blev jeg vel nok den Dag, min Far og jeg overraskede ham paa ulovlig Jagt i Plantagen. Vi var selv paa Jagt, og just som vi fra en tættere Bevoksning søger ud paa et mere aabent Terræn, løber vi lige paa Per, der er paa Trampejagt mellem nogle ganske smaa Graner. Vi kendte ikke rigtig Per fra den Side, saa Situationen var egentlig en stor Overraskelse, ogsaa for vort Vedkommende, men Per var dog hurtigst til til at faa Forhandlingerne i Gang, for seende ud over det aabne Terræn og med en kraftig Armbevægelse i samme Retning udbryder han spontant: »A vil no sæj æ Skov'rier, at a betrajter det her Parti Smaagranner sønden æ Bæk som mi' Jagtterrin!« Efter den Salut kom vi til at le, og Situationen var reddet, især for Per. Far kunde ganske vist ikke gaa ind paa Pers Betragtninger, men henstillede til ham, at han fremtidig holdt sig til sine egne »Terriner« og lod vores være i Fred. Saa fortrak Per til sine egne Enemærker, og vi var trods alt en Oplevelse rigere, nemlig: «Per i Terrinen».

*

Et Mindesmærke for Gartner, Planteskoleejer A. C. Andersen.

Som andet Steds i Tidsskriftet er refereret har en Række midtjydske Plantningsforeninger besluttet at være med til at rejse et Mindesmærke for afdøde Planteskoleejer A. C. Andersen, Hulkjærhus, der har betydet saa overordentlig meget for Plantningssagen, navnlig i Midtjylland, men ogsaa langt ud over Landet.

A. C. Andersens Virksomhed begyndte i 1896 paa kun godt 2 Tdr. Land, medens Virksomheden, som i 1920 overtoges af Sønnen, den nuværende Ejer A. Brøndum Andersen, nu har passeret 50 Tdr. Land og er i stadig Udvikling.

Mindesmærket tænkes rejst ved Hulkjærhus, saa det er synligt fra Landevejen.

*

A/S Ibhjerge Plantage

har holdt Generalforsamling. Formanden, Husejer Søren Sørensen, Hvidsted, aflagde Beretning. Kassereren, Partikulier Anders Søndergaard, Taars, oplæste Regnskabet, der balancerede med 2436 Kr. og udviste en Kassebeholdning paa 1406 Kr. Af Kassebeholdningen udbetaltes 50 Kr. pr. Aktie.

*

Troldhedebanen er ved Vestre Landsret dømt til at betale 2600 Kr. i Erstatning for Skader som Følge af, at Gnister fra Toget i Maj i Fjor antændte en Del af Fromsejer Plantage ved Vorbasse, tilhørende Grosserer Moresco, København. Desuden skulde Banen betale 770 Kr. i Omkostninger.

UNDERSTØTTELSSEFONDET FOR HEDESELSKABETS TJENESTEMÆND.

Fondet blev oprettet den 13. August 1907. Fondets Formaal er at understøtte særlig uheldigt stillede Enker eller Børn efter afdøde Tjenestemænd og særlig uheldigt stillede Tjenestemænd eller forhenværende Tjenestemænd. Fondet opretholdes og forøges af de Midler, der ifølge Hedeselskabets Forsørgelseskasses Vedtægter tilfalder det, samt ved frivillige Gaver.

I Henhold til Fondets Vedtægter har der for Aarene 1944—45—46 været afholdt Valg af et Medlem til Bestyrelsen. I Stedet for Afdelingsleder Olesen, der ikke ønskede Genvalg, nyvalgte Distriktsbestyrer Martin Olsen, Viborg.

Regnskab for 1943.

Indtægt.

Kassebeholdning den 1. Januar 1943	Kr.	4.246,85
Foreningen af Hedeselskabets Tjenestemænd, Bidrag for 1942	»	100,00
Forsørgelseskassen, Skovrider Oldenburg	»	2.314,08
Direktør S. Oppenheim, København, Gave	»	300,00
Hedeselskabet, Provision for nye Medlemmer i 1943 . .	»	152,00
Renter	»	2.274,55
	<hr/>	Kr. 9.387,48

Udgift.

Udbetalte Understøttelser	»	2.850,00
Kassebeholdning pr. 31. December 1943	Kr.	6.537,48

Obligationsbeholdningen pr. 31. December 1943 udgør:

Jydsk Landkreditforening, 5. Serie 4 %	Kr.	6.000,00
do. 6. Serie 4½ %	»	26.000,00
do. 7. Serie 4½ %	»	5.000,00
do. 8. Serie 4½ %	»	9.000,00
	<hr/>	Ialt Kr. 46.000,00

Viborg, den 4. Januar 1944.

J. Parbo.

J. P. Olesen.

Ernst Jensen.

Regnskabet er eftersat og fundet rigtigt. — Kassebeholdningen 6.537 Kr. 48 Øre indestaar paa Indlaansbog Nr. 64 i Viborg Sparekasse. Indskrivningsbevis for den opførte Obligationsbeholdning paa 46.000 Kr. er forevist.

Viborg, den 10. Februar 1944.

Vilh. Lund.

Landsdommer.

Hedeselskabets Revisor.

Dansk Plantageforsikringsforening

tegner Forsikring for Genplantningsværdien for Naaletræsplantager overalt i Danmark. Indskud een Gang for alle 50 Øre pr. ha, dog ikke under 1 Kr. Aarlig Præmie pr. ha 15 Øre, dog ikke under 50 Øre. Vedtægter og Indmeldelsesblanketter faas ved Henvendelse til

FORENINGENS KONTOR I VIBORG.

„KUSTOS“ KREATURFORSIKRINGSFORENING
STIFTET AF DANSKE LANDMÆND 1881
FORSIKRER HESTE, KVÆG, FAAR OG SVIN
KONTOR: HAVNEGADE 4. AARHUS
TELEFON NR. 1800

Brunkul
Mergel
Kalk

H. Theut

Viborg
Tlf. 1560-1559

Handelbanken i Viborg

Filial af Aktieselskabet
Kjøbenhavns Handelsbank

Kontortid: 9—15

Telefon: 1500
(5 Linier)

Kontor i Karup

VIBORG ANDELS-SVINESLAGTERI

Vore Udsalg bringes i Erindring

Telefoner 137 og 779

Viborg Byes og Omegns Sparekasse

Telf. 1400 (3 Linier)

Sci. Mathiasgade 68

Kontortid: Kl. 9—15

Viborg Papir-Comp.

Papir & Papirvarer en gros.
Bogtrykkeri.
Kontorforsyning

Sci. Mathiasgade 31—33.
Telf. Viborg 802—803.

A. Philipsen & Co., Viborg.

Maskinanlæg - Automobiler.
Telefon 173—174.
Elektriske Anlæg - Vandværks-
anlæg.

Falcks Redningskorps Stationer

Hjælpen er gratis fra
Skagen til Gedser for
Abonnenter

Aktieselskabet CARLSBERG TEGLVÆRK

Middelgade 14, Randers - Telefon 1515

Carlsberg Teglværk: Randers 174

Faarup Teglværk: Faarup 10

SPRIT
til teknisk Anvendelse.

Aktieselskabet

Brødrene Brincker

Greisdal Hammerværk pr. Vejle
Grundlagt 1867

Specialitet: **Tørvegrebe, Tørvespader, Drænværktøj, Lyngleer.**
Alle Slags Grebe, Forke, Spader, Roehakker, Høstleer
og Haveredskaber leveres med fuld Garanti.

Landbrugslotteriet.

Største Gevinst Værdi 80,000
Kr. Præmie 10,000 Kr. Ialt
i en Serie 38,000 Gevinster
+ en Præmie. — Tils.
Kr. 1 Million 823,460. —
Trækkes samtidig med
Klasselotteriet.
Lodsedler faas hos alle
Kollektørerne samt i
Hoved-Kollektionen, *Frede-
riksberggade 2, København K.*

Tegn Annonce i

Jydsk Telefonbog

Jydsk Telefon-Aktieselskab
Aarhus

Aktieselskabet

AARHUUS PRIVATBANK

— stiftet 1871 —

Aarhus:
Hovedkontor.

København.
Nygade 1.

Aktiekapitalen & Reserver **ca. 17 Mill. Kr.**
hæfter til Sikkerhed for alle Indskud.

RESENBRO CEMENTSTØBERI

v/ M. J. MATHIASEN
Telefon 34

Prima Betonrør efter dansk
Ingeniørforenings Normer Mrk.

△ i alle gangbare Dimen-
sioner fra 4" til 24" saavel
med som uden Muffe.

Monierrør, Brønde og Kegler.
— FORLANG TILBUD. —

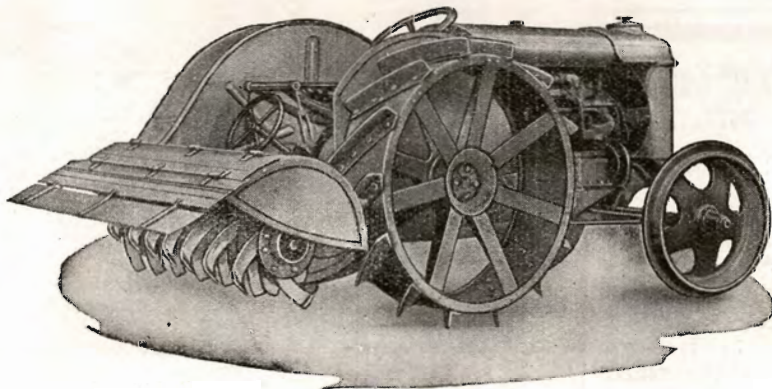
SKIVE DISKONTOBANK

Kontortid 9-12 og 2-5

Filial i Haderup

Holbæk-Fræseren.

Den danske Jordfræser.

D P 110. Traktorfræser.

Holbæk-Fræseren leveres i 3 Størrelser: Traktorfræseren for større Planteskoler til Kultivering af Moser eller ved Landbrug, hvor man ønsker en intensiv Behandling af Jorden. Desuden 2 Størrelser D P 60 og D P 45 for Gartnerier. De to sidste Typer kan afmonteres til Gartnertraktorer og anvendes til Træk af en 20 cm Plov eller en 5-Tands Kultivator.

A/s Chr. Andersens Maskinfabrik.

Tlf.: 52 og 752.

Holbæk.

Tlgr.-Adr.: Acam.

Dansk Landbrugs-
og Handelslaboratorium

ved R. KROGH

Odense - Telefon 1731 - 2 Lin.

Hammerum Herreds
Spare- og Laanekasse,
Herning

Telf. 10 og 314

Østergade 6
Kontortid
10—12¹/₂, og 14¹/₂—17

Annoncér i
Hedeselskabets
Tidsskrift

CARLO MORTENSEN

BOGTRYKKERI
& KARTONNAGE

VIBORG
Telefon 355

Skive Cementstøberi

Knud Østergaard
Telefon 921

Normrør
med Garantimærket
Imprægnering
— Brøndrør —

Herning Hede-
& Discontobank.

10—12¹/₂, 2¹/₂—5.
Telefon 5, 273 og 720.

A. Philipsen & Co

Viborg

Elektr. Installationsforretning

Tlf. Viborg 173—174

Projekterer og udfører elektrisk Anlæg for

Tørvemoser

Brunkulslejer

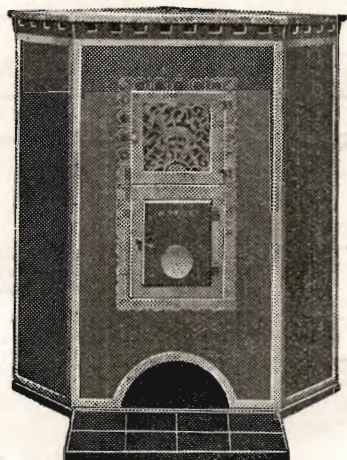
Afvandingsanlæg m. m.

Enhver Forespørgsel vil blive besvaret hurtigt
og omhyggeligt, og vi har til vor Raadighed en
Stab af erfarne Fagfolk, der kan tilsikre Dem
en 1. Klasses Udførelse af Arbejdet.

Morsø Støbejerns

BRÆNDEOVNE

BRÆNDEKAMINER

AKTIESELSKABET

N.A. Christensen & Co.

KGL. HOFLEVERANDØR

NYKØBING MORS

Redaktionsudvalg: Afdelingsleder, Civilingeniør J. Parbo (Formand),
Afdelingsleder, Skovrider B. Steenstrup og Botaniker N. C. Nielsen.

Redaktør: Har. Skodshøj.

Carlo Mortensens Bogtrykkeri, Viborg.